

F O A I E

пентрѣ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 25.

Luni, 19. Junie.

1844.

Привіре асѣпра стѣреї політиче, релігіозасъ, літераръ ши леѣислативъ а дерілор кѣпрінсе дн Dacia din дн-векіме пѣлѣ астѣзі.

П а р т е а I.

С т а р е а п о л и т и к ѣ .

(Днкеіере.)

III.

Дѣпъче кѣ днченѣтѣл сѣтеї а поза, реліѣиѣсе ла апѣс поза имперіе романѣ кѣ таріе Карол, днпѣсе асѣпра порѣдѣлѣ; іарѣ 'нциѣрѣл Dacieї се днформѣрѣ: ла вест рігатѣл Полоніеї кѣ Пнастії, ла ост рігатѣл Рѣсіеї кѣ dīnastia рѣрікѣ; ла сѣд не дѣпгѣ имперіа Bizantinѣ се днформѣ дн Micia статѣл Бѣлгар-ромѣн, атѣпчеа се пѣсе ставілѣ днѣврсіеї гнтелор прнн Dacia, ши Ромѣнїї днченѣрѣ а се-консоліда дн осевітеле провинції Daciene дн статѣрї мнчі, прекѣм дн Транснлваніа, сѣв dīnastia лѣї Целѣ ши апої Negрѣ дн Romania сѣв Басараѣ, дн Ателѣвса (Moldavia) сѣв пѣте де Пачнпаці ши Komанї дн маї тѣлте Domnїї, че се днtindea пѣлѣ песте Бѣг, ши дн оаре-каре політїї репѣлїкане сѣаѣ асѣатїче прекѣм аѣ фост Барладѣл, Kіліа ши четатеа АЛЕѣ, пѣлѣ

че аѣ веніт сѣв dīnastia лѣї Драгѣш, сѣаѣ Дракѣс, (Dracus, дрѣкон).

Днптре тоате ачесте статѣрї ромѣне-чел маї днсемнат аѣ фост ал Ромѣнїлор дела Емѣ днфннгат днн чел Ромѣно-Бѣлгар не ла 1117—1210 прнн фрації Ромѣнї Петрѣ ши Асан, дн зілеле днпѣратѣл лѣї Isakіe Angel, ши прнн вртѣторїѣл лор Іоан Алексіе, кареле днtinсе Domnїа са престе Маchidonia, Micia ши Dacia, ши днtemeind дн Dacia domnїrea Ромѣнїлор, сѣ днтїтѣлѣ де Императорѣл Ромѣнїлор ши ал Бѣлгарїлор.

Вреднїче де днсемнат ка документ але епохеї ачестїа сѣнт кореспондѣнції але ачестїї днпѣрат ши але мнтрополїтѣлїї Грнновеї (Тѣрноѣ) Васіліе; кѣ папа Іночентїе ал II-ле. Ашеа есте епїстола прнн каре Іоан чере а фї днкоронат де император, прекѣм ши рѣспѣсѣл папѣї кѣтрѣ ачест рїгѣ дат ла черїреа фѣкѣтѣ кѣндѣтрїмесе не карднналѣл Капелан Іоан, кѣ іncignїї рїгалѣ ді ал внѣ де рїгѣ, ши ал днкорона; іарѣ не архїепископѣл Trinozieї дѣпре черереа днпѣратѣлїї, ал фаче папѣї трїарх. Дн епїстола са Іоан се зіче: „Ego Calo Joannes Dominus et Imperator totius Bulgariae et Blachiae, inquisivi anti quorum nostrorum scripturas et libros e

bonae memoriae Imperatorum nostrum praedecessorum leges unde ipsi sumserunt firmamentum Imperiale et coronam Regni. . . et in eorum invenimus scriptis quod nostri praedecessores coronam Imperii eorum . . . et patriarchalem benedictionem acceperunt a suma dei Romana Ecclesia et ab apostolica sede etc. Адекъ еѣ Кало-Иван Домнѣл ші Императорѣл ал тоатеі Българіі ші Ромѣніі ам черчетат векиме скриптѣрї ші кърдї ші леѣѣиреле ферїчїдїлор дїлтѣрѣ адъчере аминте дїмператорї, че аѣ стѣтѣт маї дїаинте де ної, допїнд се шїм де ѣнде аѣ прїмїт Домнїа шї ѣндереа дїмпѣрѣтеаскѣ, шї ам афлат дї скриптѣрїеле лор, кѣ аї пошдї прокатохї корона дїмперїеї шї вїнекѣѣѣптареа апостолїкѣ аѣ прїмїто дела претѣрїта вїсерїкѣ романѣ шї дела скаѣпѣл апостолїк. „Шї іарѣ дї алтѣ епїстолѣ зїче: Notum facimus sanctitati vestrae, quod nos recepimus vestras sacrosanctas literas . . . unde multas egimus gratias omnipotenti Deo, qui visitavit nos servos suos . . . et reduxit nos ad memoriam sanguinis, et patriae nostrae, a qua descendimus. Адекъ: „Кѣпоскѣт фачем Сѣндїеї воастрѣ. кѣ ної ам кѣпѣтат сѣндїтеле воастрѣ скрїсорї . . . пентѣрѣ каре фоарте тѣлѣемїм преа пѣтернїкѣлї ѣѣ, че неаѣ черчетат пре ної шервїї сѣ . . . шї неаѣ редѣс кѣтѣрѣ сѣндїеле стрѣшошескї шї векеа поастрѣ патрїе, де ѣнде не традем.“

Дї зрѣтѣ не лѣнїгѣ интїрїеле дїн ѣѣнтѣрѣл имперїеї Българ-ромѣне, стерпїте де претендѣнцї, не де о парте перекѣдїеле императорїлор Бізантїнї, іарѣ не е алта инкѣрїеїле Татарїлор Монголї кѣ нохоа лѣї Батїе, а лѣї Нораї шї Токтаї,

се вѣзѣрѣ невоїдї прїндїнїї Ромѣнї а се ретраѣе іар дї кодрїї шї мѣндїї Карпатїлор шї а дїфїїнда доѣѣ статѣрї маї дї семпате, зїл дї Трансїлванїа сѣѣ тїтлѣ де дѣкатѣл Фогарашѣлї шї ал Алташѣлї: шї алтѣл дї Маретѣрѣшїѣ. Де аїчеа дѣпѣ ретраѣереа Татарїлор маї лїнїїндѣсе статѣл Романїеї шї ал Молдовеї ла 1290 се дїлтѣрѣ дїн Трансїлванїа Радѣл Негрѣ шї дїфїїндѣ Домнїа дѣреї ромѣнецї, статорнїчїндѣшї резїденцїа дї Кампѣл-лѣнїгѣ, іарѣ ла 1350 се дїлтѣрѣ дїн Маретѣрѣшї Бордан (Teodocie) Драгосї (Dragus) шї дїфїїндѣ домнїа Молдовеї де астѣзї, статорнїчїндѣшї резїденцїа дї четатеа Баїа.

IV.

Дї перїодѣл ачеста пѣпѣ ла дїтраѣеа сѣѣ сѣзепїнїтатеа порѣеї отомане прїндїнїї неатѣрпадї аї дѣрїлор авѣрѣ асе лѣпта: парте кѣ просїлїтїстѣл папѣї лѣдїт прїн Българїа, Ѣнгарїа, Полонїа шї Рѣсїа, шї дї зрѣтѣ дї Валахїа шї Молдавїа, ла каре авем кореспондѣнцїеле папѣї Ѣрван V-ле кѣ Ладїслаѣ прїндїпѣл дѣреї ромѣнецї ла 1370 шї кореспондѣнцїа папѣї Грїгорїе ал XI-ле кѣ Ласкѣ Домнѣл Молдовеї ла 1372, парте кѣ вечїнїї домнїторї Полонї, Ѣнгрї, Татарї шї апої Тѣрчї, карїї кѣѣта а дїтїнде домнїреа лор шї претесте ачесте дѣрї вечїне, дїкѣт ла 1512, дѣпѣ тоартеа марелї Стефан ал IV-ле, Бордан фїѣл сѣѣ алеасѣ а се адѣтѣрї сѣѣ сѣзепїнїтатеа порѣеї, дїнаїнтеа кѣрїа третѣра пѣтерїеле Езропѣї, кѣ кондїцїе а профора зп трїѣт анѣал, пре кареле іл дѣ пѣпѣ астѣзї.

Дї ачест перїод Молдо-Ромѣнїї дї-

пандъши армеле пѣстрѣрь націоналитатеа, крѣдинца, лецеле ши неатѣрпареа дин лѣнтрѣ, ши пе лѣнгъ тѣлѣзѣриле интерне проѣсе де тѣлте опі ресвоіе четѣцеле, кѣшзнате де претендаторіи Домніеі, кѣнд сінгѣри, кѣнд дѣмпрезѣ къ Тѣрчіи, авѣ а се лѣпта дѣ контра вечінілор статѣри, ши маі вѣртос а Татарілор, адеце дѣкзѣсѣторі кѣ прѣдѣчѣши, пѣпѣ ла орѣндзіреа Домнілор Гречі пѣміці фанаріоді, карі се дѣформѣрь пе дѣчетѣл дин агенціи домнілор Ромѣні, цінѣці ла Константінополе спре кѣзтареа інтересѣрилор кѣ поарта, каре план дѣтінс де маі пайте, се реаліз акѣт ши се статорнічі дѣпѣ епоха лѣі Dімітріе Кантемір, чеа че воінд а скѣпа де сѣзерінітатеа порѣеі, се зні кѣ Петрѣ чеа маре прін трактат де Лѣцок ла 1711.

Дѣпѣ ачест період дѣ зілеле Домнѣлѣ Константін Маврокордат ла 1733, дѣпре черереа порѣеі, дѣсартѣндѣсе лѣквіторіи цѣрилор ачестора, аѣ рѣтас прінціпалеле ка статѣри пасіве. Дѣн пачеа де Андрианополе, ла 1829 дѣкѣетѣ де Рѣсіа, прін соліреа ачестеі пѣтері, ка протектоарекрецінілор дин Тѣрчіа, се дѣтѣрнарѣ прінціпалелор дрептѣціле лор векі, ши дѣ пѣтереа леѣеі органиче регѣламентѣл, алѣтѣйт де репрезентаціи націеі, сѣв презідіа делегатѣлѣі Рѣсіеі, с'аѣ асізѣрат гѣвернѣлѣі цѣрилор іарѣ Домні пѣтѣкѣтеі, рѣндѣціи фіннд де поартѣ дѣкѣ дин аѣл 1822 дѣ зрѣта дѣпрецізѣрилор аѣлѣі 1821 а револѣціеі гречѣці, лѣкѣндѣсе де конфѣитѣторі ла ачѣаста ши Домніи фанаріоді. Ши дрепт ачѣіа лісі редікѣ дрітѣл Домніеі.

Кѣтрѣ чінстїта преоціме дин діедеза Тімішоріи ши а Вершедѣлѣі.

Ферічіреа ши неферічіреа, зпа ши тот ачѣеаш дѣвоіре персоналѣ, авѣнд отѣл слободѣ вое, пѣ пѣтем зіче, кѣ пѣ ар аѣрпа, дела маі тѣлт аѣ маі пѣцін, зпїреа гѣндѣрилор ла зп лок.

Нѣѣ, атѣтеа ши атѣтеа дѣтѣмплѣри пе слѣжеск де довадѣ, кѣткѣ зпїреа, сѣѣ а маі тѣлтора ла олалтѣ дѣцелеѣере, аѣ фѣкѣт кѣндѣа мінзні; іарѣ пе дѣвоіала аѣ сѣзѣпат тѣрнѣл Вавілонѣлѣі, ши аѣ дѣрѣпѣнат дин темейѣ, пре челе маі пѣтерніче статѣри.

Че сокотіці чінстїцілор преоці? Бражѣа ши зра патриотікѣ, доарѣ сѣпт ачестеа нескарі мїжлоаче, прін каре неаш пѣтеа ферічі вреодатѣ? Нѣ! Пѣпѣ кѣнд поі дѣшїне, пѣ пе вом іѣві, пѣпѣ атѣнчі зік, се вор вѣкѣра стрѣініи, де остенелеле поастре . . . ши чеі че пѣ сѣпт харпнічі, вор вірві кѣ віртѣтеа поастрѣ.

Аічі дѣсѣ тѣ веді дѣтреѣа: кѣт поате зп попор, ка сѣ віпѣ ла зп гѣнд? Фоарте лесне! Адѣчѣдівѣ аміпте, де провервіа Ромѣнілор. „Сѣ фачі ачѣеа, че спѣне преотѣл, шчл. шчл.“ Еі сѣпт сімплі, фѣрѣ нічі кѣтѣ дѣвѣдетѣрѣ ши тоатѣ крѣдинца лор е дѣтѣмеіатѣ, пре азѣкторітатеа преотѣлѣі. Іатѣ дарѣ, кѣ Двоастрѣ сѣптѣці мїжлоачеле, прін каре, попорѣл ачест деспоіат де дрептѣриле сале, ар пѣтеа сѣшї рѣстаторнічѣаскѣ о повѣ ферічіре патриотікѣ, атѣзѣрат кѣ веакѣл де аѣтѣлі.

Мѣ веді дѣтреѣа доарѣ маі департе: кареа е калеа, прін каре попорѣл ачѣаста ши ар пѣтеа кѣшїга ферічіреа? Ши еѣ дин

*)

партемі зик, нѣ е алта, декѣт сѣгъръ шкоала, дѣ легативе позиції стѣнд, кѣ харниѣа дѣвѣторѣмор шѣ а преодѣмор. Дѣсѣ ачѣаста, тѣдѣ дѣнтре Дѣоастръ нѣ о пот ѣвѣ; пѣнтръ-кѣ зѣвѣа, дѣ лѣпсеѣе, дѣкѣт харниѣа, атѣт шѣ кѣподинѣа, дѣспре даторѣнда кѣмѣрѣѣ, алѣвѣа і фѣрѣкѣ де В. шѣ де секретарѣѣ лѣѣ; іарѣ пре чѣ-лалалт, саѣ кѣ л'аѣ амедѣт ѣвѣреа де арѣдѣнт, саѣ кѣ тѣждѣвѣа л'аѣ арѣкѣат дѣ чеа маѣ адѣкѣкѣ пѣпѣсарѣ, дѣкѣт се дѣ-грѣжеѣе, пѣтаѣ пѣнтръ сѣне.

Еѣ нѣ пот, ка сѣ нѣ оѣтез, кѣнд прѣ-вѣск ла тѣкѣлоаса старѣ а сѣтеанѣлѣвѣ че-лѣѣ прост, кареле дѣкѣт мѣ де тѣраре, кѣ се маѣ ѣне дѣ рѣнд кѣ лѣтеа, кѣнд ел се аѣлѣ дѣкѣрѣкат кѣ атѣтеа кѣлѣвелѣ, де каре алте пѣдѣѣ, аѣ тѣлт маѣ пѣѣне пре-сте ан; кѣчѣѣ, кѣнд се пѣште прѣкѣл, кѣлѣвѣеѣе, кѣнд серѣвѣазѣ прѣсте ан, кѣлѣ-тѣеѣе, кѣнд се дѣсоарѣ, кѣлѣвѣеѣе, шѣ дакѣ нѣ арѣ ванѣ, вѣнде вака, ка сѣ дѣ-пачѣ ѣеремонѣѣе пѣдѣѣѣ; іарѣ кѣнд тоаре ѣнева дѣн касѣ, атѣнѣѣ вѣнде шѣ воѣл, ка сѣ дѣпачѣ пре чѣл морт, акѣрѣвѣа сѣфлет кѣре ел, кѣ нѣ се дѣѣе дѣн стрѣшина ка-сеѣ, пѣлѣ нѣ веде кѣар кѣт дѣ котѣндѣ ѣеѣ че аѣ рѣтас дѣ зѣта лѣѣ, каре ко-тѣндаре, пѣтаѣ атѣнѣѣ трѣче прѣп порѣѣе раѣлѣѣ, дакѣ се фѣче пѣстѣнтѣт, ла тоате хотѣрѣтеле термѣне, прѣкѣт: ла зѣоа дѣ-грѣпѣрѣѣ, ла 3 зѣле дѣнѣ дѣгрѣпарѣ, ла 9 зѣле, ла 40 зѣле, ла 1/2 де ан, шѣ ла зѣ ан; апоѣ аѣарѣ де ачѣстеа, трѣвѣе сѣ пѣзѣа-сѣѣ дѣкѣт дѣнѣсѣл, о грѣтаѣѣт маре де сер-вѣторѣ, пѣтаѣ дѣн сѣперѣстѣѣе.*)

Кѣ аѣвѣрѣат, кѣетареа Дѣоастръ есте,

нѣ пѣтаѣ а вѣпѣкѣвѣпта, чѣле че дѣпѣр-ѣдѣѣ кѣ вѣетѣл рѣтѣл, кареле нѣ ѣѣе зѣ-де терѣе, чѣ се разѣтѣ дѣ кредитѣл Дѣоа-стрѣ; чѣ маѣ вѣрѣтѣс есте, а вѣ дѣгрѣѣѣѣ чева шѣ маѣ тѣлт пѣнтръ дѣнѣсѣл, ка ел фѣе ел фѣрѣѣт шѣ аѣѣ шѣ ла порѣѣе раѣлѣѣ.

Дѣ скрѣсорѣе тѣле, дѣн 10. Іанѣварѣ . . . шѣ дѣн 8. Маѣз а. к. каре саѣ пѣс дѣ Фоаѣа де Брашов, тѣлте ам фост зѣс дѣспре старѣа поастръ кѣ шкоалѣе, шѣ поа-те фѣ кѣ зѣлѣе вор фѣ фост кѣ пѣплѣчѣреа Дѣоастръ; дѣсѣ еѣ вѣ тѣртѣрѣсѣск, кѣ нѣ ам скрѣс нѣмѣк дѣн зѣрѣ, фѣрѣ пѣтаѣ дѣн кѣндорѣреа че сѣмѣск кѣтрѣ рѣтѣл. — Мѣртѣрѣсѣѣѣ шѣ Дѣоастръ сѣгѣрѣ, де нѣ ам грѣѣт аѣвѣрѣл. Ведеѣѣ кѣлѣѣра поастръ! Кѣ еа терѣе кѣар ка раѣл. Аѣ нѣ аѣѣ аз-зѣт? Кѣ одатѣ ла S—а, пѣрѣкарѣѣл чѣл маѣ таре, прѣсте пѣрѣкарѣѣ Domnѣѣѣ лѣкалѣ, а-пѣтѣ Mondok, саѣ фост дѣсѣрѣѣнат де оаре-ѣне, шѣ кѣ слѣжѣа де лѣкалѣдѣрѣктор прѣсте шкоалѣ (нѣ дѣн дѣстрѣѣтѣл пострѣ), кареле дѣмерѣкѣт кѣ зѣн кѣжѣк зѣс, кѣ зѣн пѣр таре рѣѣѣнос слѣвозѣт пѣлѣ дѣ зѣмерѣ, шѣ кѣ о пѣлѣрѣе стѣмѣтѣ кѣ оѣаѣа ка де 2 пѣлѣе де таре шѣ дѣпоарѣсѣ кѣтрѣ чѣрѣѣ, рѣто-гол ка зѣн кѣрѣкѣвѣѣ дѣ прѣжѣрѣл каѣлѣѣ, дѣтра дѣн тоате зѣлѣе дѣн шкоалѣ, шѣ фѣ-рѣ ка сѣ ѣѣе о лѣтерѣ, се пѣтѣеа Domn шѣ порѣѣнѣѣторѣѣ асѣпра зѣвѣ дѣвѣѣторѣѣ сѣ-стѣматѣчѣск, пѣлѣ кѣнд зѣн пѣвѣл рѣтѣл, аѣ тѣжѣлѣѣт а се тѣрѣѣнѣ дѣкѣрѣѣреа ачѣ-стѣѣ ом де кѣтрѣ шкоалѣ. Чѣне л'аѣ фост пѣс пре дѣнѣсѣл дѣ слѣжѣѣ, еѣ дѣтѣ чѣр ер-тѣѣѣе дѣла пѣлѣлѣ, ка сѣл пот пре ачѣла трѣче кѣ ведеѣеа, фѣѣндкѣ дѣтѣ пѣре рѣѣ пѣнтръ ѣѣнѣтеа лѣѣ, такарѣкѣ ел, кѣ пѣнѣреа лѣѣ Mondok дѣн слѣжѣѣ, тѣаѣ прѣѣнѣѣт аша таре пѣс ла ѣѣнѣтѣ, дѣкѣт рѣмпѣл че тѣаѣѣ

*) Аѣарѣ де чѣле пѣтѣе дѣпѣрѣѣтѣѣ? Р,

venit din gr̃maz, ñz l'am p̃t̃ṽt maї departe
d̃ñg̃id̃i. Ba! L̃s̃c̃h̃nd ak̃ma pre Mondok,
priṽid̃i ñz maї d̃ñ d̃ñṽt̃l̃ Fac̃et̃ṽl̃i, ṽnde
ved̃i vedea, k̃z d̃ñ añl̃ 1840 ãz dat 61 de
d̃ñṽc̃detor̃i 985 de flor̃iñc̃i pentr̃z dekret,
la fost̃ṽl̃ at̃ṽñc̃i ins̃p̃ektor al șkoalelor,
ka s̃z se d̃ñt̃reas̃k̃ de statorñc̃i d̃ñ sta-
d̃iile lor, d̃ñtre kar̃i 30 s̃h̃nt tot de achea,
pre kar̃i iãz ñz ka d̃ñ m̃l̃z de 9 añi d̃ñ-
koac̃i D. administrator B., t̃rep̃t̃ṽl̃ind la
neg̃ṽstorie k̃ṽt̃ṽra rom̃șneas̃k̃.

Noї d̃ñ tot sat̃ṽl̃ ne afl̃m̃ k̃ṽte ṽñ
d̃ñṽc̃detor̃i; iar̃ Dvoastr̃, maї d̃ñ tot
sat̃ṽl̃ k̃ṽte doї, va d̃ñ m̃l̃te lok̃ṽr̃i și
k̃ṽte t̃rei și patr̃z preođi.

Noї d̃ñ tim̃p̃ de 9 añi ne d̃ñs̃ṽr̃c̃ina-
r̃m̃ k̃z o mare osteneal̃, ñz maї ka s̃z
doṽh̃nd̃im̃ d̃irektor rom̃șñ, și d̃ñ tot k̃ṽr-
s̃ṽl̃ aчesta, priṽeg̃itoarea maї d̃ñal̃t̃z s̃t̃-
p̃ñpire, maї d̃ñt̃k̃ĩz ne d̃ṽd̃z ins̃p̃ektor
preste șkoale (rez̃igñh̃nd̃ pre administra-
tor), d̃ṽp̃z aчеса, la черереа ком̃ṽñt̃ṽd̃i-
lor d̃ñ añl̃ t̃rek̃ṽt, slovoz̃i și aчеса m̃i-
lostiṽz rezolṽcie, ka pentr̃z d̃irektorat̃ṽl̃
aчеста, va și pentr̃z чel дела Orad̃ia ma-
re, ñz maї aчела s̃z poat̃z fi konk̃ṽrent,
kar̃ele va fi ñṽsk̃ṽt adeṽtrat rom̃șñ. Sp̃z-
ped̃im̃i dar̃z Dvoastr̃, kar̃i s̃h̃ntec̃i k̃z
m̃ṽl̃t d̃ñ maї mare ñz t̃ṽr̃ și aveđi maї mare
aṽktoritate dek̃ṽt noї d̃ñaiñtea popor̃ṽl̃i,
че ađi f̃ṽk̃ṽt ñz aчṽz̃i d̃ñ priṽiñca
șkoalelor, dak̃z s̃h̃ntec̃i k̃z adeṽtrat ĩz-
ṽitor̃i de nađie? Cãz, de ñz pentr̃z șkoale,
vat̃ṽr̃ pentr̃z starea Dvoastr̃ че ađi
l̃ṽkrat, ka s̃z ṽz maї d̃ñṽṽt̃ṽd̃iđi соар-
tea. Aveđi порок, k̃z ñz d̃ṽĩz s̃ṽr̃ṽi ro-
m̃șnece, k̃z at̃ṽñc̃i, ñz ñz maї ṽl̃d̃ik̃ṽ, чi
ñc̃i pop̃z ñz ađi fi. Ñz d̃ñ ṽr̃z, чi tok̃ma
d̃ñ dragoste ṽz zik̃; pentr̃z-k̃z ṽz ĩzbes̃k̃,

apoї d̃ñtok̃ma și чер, ka s̃z m̃z ĩzvid̃i.
D̃ñs̃ṽz d̃ñ fant̃z, ñz zik̃ pre mine; чi s̃z
ĩzvid̃i pre frađii meї, ka s̃z fiđi la ṽñ
g̃h̃nd̃ k̃z ei, pentr̃z fer̃ic̃irea rom̃șṽl̃i,
și at̃ṽñc̃i ẽz s̃h̃nt d̃ñdest̃ṽlat.

Ñz ĩ sokotiređi pre d̃ñṽc̃detor̃i, de
s̃ṽp̃ṽñi Dvoastr̃, kar̃i ñz s̃h̃nt, k̃z a-
t̃ṽñc̃i ñz veđi veni ñc̃i — k̃h̃nd̃ la aчеса,
ka s̃z ṽz ĩzvid̃i ṽñṽl̃ ne al̃t̃ṽl̃; чi s̃ṽi so-
kot̃iđi, de ofiđiañc̃i nađional̃i, k̃res̃k̃ṽtor̃i,
și ṽnel̃tele fer̃ic̃irii om̃ṽl̃i, priñ ak̃-
pora m̃h̃ñi, și d̃ñs̃ṽñi Dvoastr̃ ađi t̃re-
ṽṽit s̃z t̃rechec̃i, ka s̃z ṽz p̃t̃ved̃i fer̃ic̃i.

G. Chru.,

D̃ñṽc̃detor̃iș nađional̃ d̃ñ oare-
kare lok̃ m̃k̃ṽd̃ d̃ñ d̃ist̃rik̃t̃ṽl̃ Ka-
ranseṽesh̃ṽl̃i,

СТАРЕА ФЕМЕЛОР ДН РЪСЪРИТ.

Noї Rom̃șñi, kar̃i d̃ñ veak̃ṽr̃i și tim̃-
p̃ṽr̃i am̃ aṽt̃ și aṽem̃ d̃ñk̃z fel̃ṽr̃i de
d̃ñk̃l̃ñṽr̃i k̃z r̃ṽs̃ṽrit̃eñist̃ṽl̃, t̃reṽze s̃z
ne sil̃im̃ a k̃ṽnoaщe și fel̃ṽr̃ile de ram̃ṽr̃i
ale ṽieđeї sođiale d̃ñ r̃ṽs̃ṽrit̃, priñ ṽr̃-
mare și starea femeilor de akolo.

La r̃ṽs̃ṽrit̃eñi d̃ñtre kar̃i dom̃neщe
poligamia (k̃ṽm̃ am̃ z̃iचे m̃l̃at̃inevestia),
leg̃ṽm̃iñd̃iile k̃ṽṽstorieї iãz form̃z k̃z to-
t̃ṽl̃ deosebit̃ de ale Eṽropeї și Ameri-
ceї. D̃ñtre popoar̃ṽle poligame starea
femeilor m̃ṽrit̃ate la mohamedani 6 maї
ṽine ap̃rat̃ṽ. M̃irele mohamedañ d̃ñ lok̃
s̃z ia, t̃reṽze s̃z dea el ṽñ fel̃ṽ de ze-
stre femeї. Tot̃ṽș ea primeщe o parte
de avere și дела tat̃ṽ-s̃ṽz, d̃ñ kar̃ea
t̃reiа parte r̃ṽm̃ṽne d̃ñ slovoda ei s̃t̃-
p̃ñpire, iar̃ чеалал̃t̃z t̃rechec̃i d̃ñ ekono-
m̃i

сіреа вѣрватълѣ. Аша дар ла мохамедані ните маї тѣлт де темпермент дѣфонат вѣрватъл ші татъл сѣнт де опотривъ дѣ арзѣторіѣ.

датораци, пентрѣ ка вѣиторіѣл фетеї че се мѣрїтѣ сѣ фїе асїграт, фѣрѣ ка вѣл саѣ мїндїле кѣсѣторещї сѣнт фоарте славе шї алѣл дїн амѣндої сѣ аїѣ дрептѣл а о полїгамїа се аратѣ кѣ тоате релеле вѣ контрола. Кѣмкѣ фемеїле мохамедане аѣ мѣрї, каре деморалїзаѣ (стрїкѣ) пе по маї неапѣратѣ тревѣндѣ де а'шї асїгзрачева пор. Сѣрачїї феллах (їовацї, ровї) дїн авере, есте преа вѣпор де прїчепѣт, дакѣ Егїпт аѣ кѣ адеѣрат кам де регѣлѣ пѣ нѣ vom зїта, кѣ вѣрѣадїї сѣнт словозї а маї кѣте о неѣастѣ, дар ла ораше лѣкѣл да фемеїлор дрѣмѣл, дакѣ пѣ леар плѣчеа, креще шї се дѣтїнде пѣнѣ ла пласеле че саѣ нѣ ар фї дѣ старе але дїнеа. Кѣт де ле маї апѣсе. Дѣн Alexandria, Damietta шї стрїне є пѣзїтѣ кѣсѣторїа дѣ Тѣрчїа, се а. тѣлдї оаменї де рѣнд аѣ кѣте дѣѣ фемеї доведеще маї деапроапе прїн кѣмплїта шї ла Каїро се афлѣ сѣрчїнашї шї тѣѣт педепанѣ че ажѣнѣ пе преакѣрѣеле. Пе торї де катѣрї, карїї дїн кѣте треї патрѣ деанса преакѣрѣїеї є тоартеа шї дѣкѣ о фемеї, їар корѣїерїї де Ніл шї негѣдеторї моарте фоарте вѣжѣтѣ, нѣ прїн саїе саѣ рїї кѣлѣторї аѣ дѣ стацїїле лор ла кѣте прїн сѣкѣреа гѣдеї сѣѣѣршїтѣ, чї прїн треї патрѣ локѣрї ашезате фемеї кѣ каре тѣнїле моатеї фѣрїоасе, прїн тѣнїле ал трѣїеск. Даѣкѣ vom сокотї, кѣ негѣсторашїї тор фемеї, прѣвчї шї алдїї, карїї пе фе чеї тѣрѣндїї авїа кѣндїгѣ пе зї треї патрѣ меїа преакѣрѣѣ о бат кѣ петрїї рїдїкате леї, їар сѣрчїнарїї, тѣрїнарїї, катѣрарїї авїа дїн влїдѣ. жѣмѣтате атѣта, тревѣе сѣ пе тїрѣм, кѣ

шї тотѣш пе лѣнгѣ тоатѣ паза ка пїлда челор марї аре дѣ прївїнда ачеаста о де вѣлаѣр, пе лѣнгѣ тоатѣ кѣмплїтеа пе пѣтере атѣт де фертекѣтоаре асѣпра тѣлдї денсеї че ажѣнѣ пе фемеїле спѣрѣктоаре меї шї кѣ сѣрачїї фѣрѣ се сїмѣтѣ тревѣн де патѣл кѣсѣторїеї ла Мохамеданї, Еѣ да се арѣнкѣ аша орѣеще дѣ полїгамїе. ропенїї нѣмерошї, карїї петрек астѣзї дѣ Дѣнтр'ачеа фїїндкѣ дїн прїчїна несѣферїреї Тѣрчїа пе дѣкредїндаѣ, кѣ шї ла кадѣ шї дѣвершѣнатеї прїгонїрї а фемеїлор де неле тѣрчещїї їспїтеле сѣнт фоарте марї ла ачелаш вѣрѣват, нѣ се преа пот дїнеа шї кѣдерїле десе де мїнѣне. Ачї есте лѣ деодатѣ маї тѣлте, оаменїї венїрѣ ла їдеа тѣл а дѣсемна шї атѣта, кѣ рѣсѣрїтенеле полїгамїеї кѣм їам зїче сѣкѣчесїве, адеѣк де а дїнеа маї тѣлте фемеї, дѣсѣт ѣпа дѣпѣ нїчї декѣм нѣ аѣ алѣ edѣкадїе, декѣт чеа алта. Енглеѣѣл Lane дѣсеампѣ дѣ картеа вѣватѣ дела татѣ, кареа ка шї пе аїреа са деспре Егїпт, кѣ тѣлдї вѣрѣадїї дѣ кѣрсе доате фї де тѣлте орї чеа маї вѣнѣ дїн тоа де 10 апї аѣ скїмѣват 20 шї 30 фемеї, шї е, алтеорї дѣсѣ: „Саре капра таса, саре їарѣш, кѣ се афлѣ фемеї нѣ токма трекѣте ада каса.“ Адаогѣ шї атѣта, кѣ вѣнареа дѣн врѣстѣ, каре десѣрѣдїте астѣелїѣ, авѣ вѣпѣ тѣндрїї шї дѣпѣ дересѣтѣрїле федеї, рѣ пе рѣнд 12 шї маї тѣлдї вѣрѣадїї. Дѣнїї а шї а вѣгїїлор дела деѣетеле тѣнїлор дѣшї дїн пе тоатѣ лѣна алѣ фемеїе шї а нї а пїчоарелор с'аѣ префѣкѣт дѣ алѣ чеаста о фак еї кѣ авере мїкѣ десѣтѣл атѣрѣ ла рѣсѣрїтене шї алѣфелїѣ стѣпѣ-

Дългшия іаѣ о вѣдѣвъ тпѣръ саѣ невасть деспѣрдѣтъ пе лѣпгъ зестре ка де ѡ фіор. ардінт пе лѣпъ, кареа се лѣвоіеѣше ла къ съторіе сѣпт кондіціе, ка дакъ вѣрватѣл о ва лѣпѣда дела о лѣпъ, сѣї деа де дѣвъ орї пе кът ѣ зестреа, пентрѣ ка еа съ поатъ трѣї лѣп рѣстѣмпѣл де треї лѣпї, лѣп каре фетеілор деспѣрдѣте пѣ ле есте ертат а се тѣрїта. —

Ачест фелїѣ де пілде полігаміче пѣ ера къ пѣтіонѣ, ка съ пѣ аїѣв іпфлѣпѣцъ маї тѣлтъ саѣ маї пѣцїпъ шї асѣпра по-поарѣлор креціне лѣкъвітоаре лѣп ачелеашї дѣрї къ тохамеданїї. Стрїкъчѣнеа че аѣ ѣрмат де аїчї, пѣ ѣ кондеїѣ каре съ о дескрїе дѣпъ къвіпѣцъ. Есте адеѣвѣр лімпедѣ ка разеле соарелѣї, къ чеа дїп тѣїе кондіціе де а лѣптемеїа тіранїстѣл шї аї ачѣе тропѣл маї сігѣр, ѣ полігамїа къ тоате ѣр-тѣрїле еї челе тартарїче, къ молешїреа трѣпеаскъ шї сѣфлѣтеаскъ. Пілѣ съ фїе кіар шї ѣпеле четѣцї ѣзропене, ѣнде късъ-торїа прїмітїѣ евангелїкъ пѣ маї ѣ респе-ктатъ, чї десѣрѣл аѣ ажѣнс ла кълме. Съ лѣптоарчет окїї шї асѣпра ѣпор цѣрї каре аѣ стѣтѣт лѣп контакт къ попоарѣ полігаме. Еле дѣпѣче зѣкърѣ веакѣрї сѣпт жѣгѣл барварїеї, дѣпѣче къ лѣпчетѣл рѣмасерѣ ліпсіте де тоате лѣпѣцѣтѣреле евангелїче, каре тѣлтъ време лі се проповедѣїа лѣп лімѣъ стрейпъ, пентрѣ-ка къ атѣт маї пѣ-цїп съ ле лѣпделеагъ, апої чеа дїптѣїе по-рѣпкъ пе кареа о зітарѣ фѣ а шаса къ тоате деслѣшірїле лѣї Хрїстос шї къ тоатъ осѣндіреа че с'аѣ дат асѣпра не'фѣрѣлѣрї-лор трѣпѣщї. Ърсїта маї вої песте ачѣаста, ка шї лѣп Езропа съ се лѣцаскъ воалеле венерее ескате дїп десѣрѣлѣрї розѣтоаре ла чеа маї преціоасъ десѣтѣрѣ а органїстѣ-

лѣї оменеск; шї че ві се паре, къ ам ажѣнс, ка пѣѣжмаї пе ла орашеле марї, чї шї пе ла тѣлте сате съ пѣтѣрѣм о сѣмѣт маре де оаменї стрїкацї шї сторшї прїп воалеле вінерїї. Де ачї віне, къ лѣп ачесте цѣрї vedem атѣтеа фізіономїї болѣтѣвоасе, атѣ-теа скелете де оаменї, атѣтеа сѣфлѣте фрі-коасе, дѣхѣрї де шклав, лѣптрѣ каре нефїнд нїчї о ѣрмѣ де пѣтере, де спїрт, пѣ кътеазѣ одатъ тѣкар а'шї лѣпкорда мїптеа саѣ трѣ-пѣл, ка пѣ кътѣва съ лі се фѣрѣпгъ ваерїле віедеї, каре прїп пѣкатѣл пѣрїптеск саѣ шї стрѣтмосеск лѣпкарнат лѣп еї, с'аѣ destinc къ тотѣл. Астфелїѣ де оаменї, астфелїѣ де попор лешїнат, плеакъ фѣзгъ, ефетеїат ка ваї де ел аѣ трас тотдеаѣна маї лѣпгѣїѣ ѣр-ціа алтора асѣпрѣшї, дѣпъ каре апої неа-пѣрат ѣрмѣ сѣѣжѣгареа прїп алтѣ паціе нестрїкатъ трѣпѣще шї сѣфлѣтеѣше лѣп сім-ѣзреле віедеї шї кареа пофта трѣпѣлѣї аѣ цїїѣт'о сѣпѣне порѣпчїлор мїпѣеї. Лѣп аде-ѣвѣр, кънд прївїп ла врепн попор молешїт шї маї стїнс прїп десѣрѣлѣрї, пе віне съ kredem, къ пентрѣ репацѣереа лѣї п'аѣ маї рѣмас алт мїжлок, декѣт о преа аѣерѣ сор-цїре саѣ алецѣере ла о парте а тѣтѣрора, карїї дїп віна лор саѣ а пѣрїпцїлор стрїкацї фїнд, пѣ пот прѣсі декѣт фѣпѣтѣрї маї мї-серавїле, маї скелетоасе декѣт еї лѣпшї; кът шї о аспрѣ порѣпчїре пентрѣ късъто-рїреа маї де тімпѣрїѣ а тѣтѣрор, карїї се вѣд лѣп старе де а продѣче о ценѣраціе сѣпѣ-тоасъ шї пѣтернїкъ. Пе калеа ачѣаста доар' къ време с'ар маї лѣппѣцїна лѣп лѣтме стѣр-пїтѣреле, омѣцїї шї семї-оаменїї.

Дїп челе маї вѣтрѣне веакѣрї шї пѣ-пъ лѣп зіоа де астѣзї чеа маї фѣрѣвїпте до-рїпѣцъ а фетеїлор рѣсѣрїтене есте де а фї-тамѣ; а пацѣ прѣпчї кът се цоате маї

шлци, есте фала ши тългъierea ръсърите-
пелор. Къ ачаастъ дпсшире ръшинеазъ
фемеиле ръсъритене пе тоате ачеле евро-
пене мизерабиле, кърора ле есте фрикъ саъ
ъртъ а паце ши а креце пръчй, дп причи-
лъ кът зик еле, пентръ ка съ пъ destine-
riаскъ аша кърнд.

Д О Р Ъ Л

Ох че 'нтристаре
Inima mi аъ къприне,
Dor къ 'нфокаре
Дп пентъ'ми с'аъ априне.
Ничй кълкаре, ничй скъларе
Нъ'ми маї фаче зшораре.
Тоатъ оара дп виадъ
Дпй адъче греадъ.
Къмпниа верде
Къ тьндръл лъчиъ ал съъ.
Нъ поате перде
Доръл къмплит ал меъ.
Дпзъдар мiросъри своаръ,
Дпзъдар дпй ржд извоаръ —
Зефиръ къ сфларе лпъ
Нъ'ми дъ миё одпъ.
Престе хотаръ
Заче odina mea —
Департе 'н царъ,
Дп сжп ла дълчае mea.
О! дё аш пзтё 'н астъ оаръ,
Съ'ми вьд дълчае соцоаръ,
Фокъл дорълвй с'ар стпнче —
Драгостеаръ дпвинче.

N. Velia, професор.

ФІКА МОНТЕАНЪ. *)

Нъ штиъ де че'ми свокотеште
Пентъл, пе'нчетат, —

*) Ла воица авкторълвй ретипъригъ.

Че 'ачааста къ ши поаптеа
N'am odihnъ 'н пат? —

Де ши сфалъ вьнтъл рече
Песте мьнте със;
Де ши песте врадъл верде
Дес отът съгъ пвс;

Де кълдъра чеа дпн пентъ'ми
Стаъ съ ть топеск,
Нъ ть стьшпър, ши къ апъ
Ори кът ть стронеск, —

Де вьд доъгъ пьсъреле,
Кът съ гьгълеск,
Прпн ачесторъ ферицире
Нътаї ть тьхнеск.

Де рьсъвъ клоподеле 'н
Кодръл чел зпврит:
Алор сзует пар' къ'ми къптъ
Пе ал меъ изьит, —

Калд ши рече дпй сипдеск
Тръпъл фіорос —
Ш' окій меї ши фьръ воіе
Ми съ плеакъ 'н жос;

Чине, Доатне! ва съ'ми спзіе
Че еъ пьтпмеск;
Чине леакъри ва съ'ми деїе:
Съ ть тьвтвїеск?! —

*o*f **ny.

А Ф О Р І С Т Ъ.

Плебеа (porodъл de рънд) аре коарне
ка ши воъл, адекъ пьсферинда ши кре-
динда дешартъ. Дакъї іаї коарнеле, ничй
дп подї прпнде, ничй дпжъга, іар дакъ
іле 'лаши, причпнъенце пепорочпрі. Дптра-
чееа еъ кред къ тот ё маї vine, аї лъса
коарнеле; тревъте пътаї съ дпгрїжпм, ка ть-
пъторїй де вої съ'ши десфакъ еї коарнеле.
(Din афорїсмеле лъї Justus Muser).